

[Finansministeren.]

knap 200 mill. kr. Denne ret pludselige forringelse skyldtes i nogen grad forhold af mere midlertidig karakter: de ekstraordinært høje importpriser forårsaget bl. a. af Suez-krisen, en kritisk periode for landbrugs-eksporten samt en vis lageropbygning i erhvervene. Det var imidlertid samtidig tydeligt, at der også i den indre danske økonomi var kræfter, der trak i retning af en forringelse af valutabalancen, herunder ikke mindst de tydelige tendenser til en ret kraftig forbrugsstigning.

De måneder, der er gået siden den finansielle stramning i juni, har været præget af en relativt gunstig udvikling i valutaforholdene. Den samlede valutastilling er således i de sidste fire måneder forbedret med 240 mill. kr. ud over de 235 mill. kr., der blev trukket på valutafonden. Der er nok grund til at tro, at bevidstheden om de ventelige virkninger af juniforholdsreglerne har øvet en dæmpende virkning på erhvervslevens dispositioner og derved på importen, men de væsentligste årsager til valutaforbedringen er dog givetvis at søge i andre forhold. Således skete bl. a. en gradvis normalisering af importpriserne på brændsel, men navnlig har det sikkert spillet en rolle, at der i løbet af disse få måneder er sket en mærkbar ændring i situationen på de internationale råvaremarkeder. På de fleste områder har der været tydelige tendenser til prisfald, og dette har naturligvis tilskyndet importørerne til forsigtighed med indkøbene. En del af valutaforbedringen skyldes derfor sikkert en nedbringelse af råvarelagrene.

Jeg vil dog til disse bemærkninger føje, at man ikke af denne udvikling kan drage den konklusion, at juniforholdsreglerne kunne have været undgået. Vor valutariske likviditet var på det tidspunkt så ringe, at indgreb var ubetinget nødvendige.

Jeg vil i denne forbindelse minde om den bølge af uro, der i efterårsmånederne gik over de internationale valutamarkeder. Det er min opfattelse, at den omstændighed, at der forud gennem den finansielle stramning og styrkelse af reserverne ved et træk på valutafonden var skabt ro om valutaforholdene, var stærkt medvirkende til, at der ikke i disse måneder udviklede sig en spekulation mod kronen.

Hertil kommer dog videre, at juni-

forholdsreglerne, som jeg også fremhævede ved fremsættelsen, havde et videre sigte end blot det at rette den aktuelle økonomiske situation op. Formålet var nemlig tillige at nå en sådan styrkelse af den statsfinansielle stilling, at man kunne fjerne de hindringer for en effektiv og smidig pengepolitik, som hidrørte fra statens betydelige finansieringsbehov.

Udviklingen i pengeforholdene har i de senere år været domineret af, at statens finansieringsbehov både i forhold til pengeforsyningen og til det samlede obligationsmarked har været af betydelig størrelse. Det har derfor gentagne gange i de senere år været vanskeligt at sælge statsobligationer i markedet i tilstrækkeligt omfang til at sikre den tilsigtede pengepolitik. Det har da heller ikke kunnet undgås, at der til stadighed har været uro på obligationsmarkedet og formentlig også en tendens til en noget stærkere opgang i renten, end tilfældet ellers ville have været.

Den omstændighed, at statens finansieringsbehov nu er af ganske ubetydelig størrelse, skulle gøre det muligt for staten og nationalbanken at tilpasse pengepolitikken efter de vekslende økonomiske forhold med større smidighed end hidtil.

Ved afgørelsen af, hvilke muligheder denne øgede pengepolitiske bevægelsesfrihed giver, er det naturligt på ny at vende blikket mod den aktuelle økonomiske situation og udsigterne for den nærmest kommende tid. Situationen er her den, at den lettelse på råvaremarkederne, som jeg har omtalt, og som på det sidste har givet en velkommen lettelse i vor valutasituation, på ingen måde kan betragtes som et ublandet gode, idet den afspejler en stedse tydeligere svækkelse af den økonomiske ekspansion i USA og i Vesteuropa. Mest fremtrædende er denne tendens i USA, hvor der nu i vide kredse næres frygt for i hvert fald et mindre konjunkturtilbageslag. I Vesteuropa har udviklingen i højere grad været præget af de forholdsregler, som en række lande har set sig nødsaget til at træffe for at styrke deres betalingsbalance. Der er allerede i år sket en svækkelse af produktionsstigningen i Europa, og der er utvivlsomt en risiko for, at denne udvikling vil forstærkes i den kommende tid. Det er i øjeblikket meget vanskeligt at bedømme risikoen for et kon-